

stichting orgelkring "hendrik niehoff"

gevestigd te 's-hertogenbosch

Programma van het concert in de Sint-Janskathedraal te 's-Hertogenbosch op dinsdag 1 augustus 2023 om 20:00u door **Jos Maters**.

Jos Maters (1997), organist en klavecijnist, is werkzaam in de Nicolaasbasiliek in Amsterdam waar hij als assistent-organist samen met artistiek leider Giles Brightwell vormgeeft aan de hoogstaande kerkmuzikale cultuur.

Op jonge leeftijd volgde Jos zijn eerste orgellessen bij Theo Duyst; bij Willem van Twillert en Gerrit Christiaan de Gier bereidde hij zich voor op een conservatoriumopleiding, in Groningen bij Erwin Wiersinga, Theo Jellema en Johan Hofmann (bachelor orgel en klavecimbel, 2020) en in Amsterdam bij Matthias Havinga (master orgel, 2022). Masterclasses volgde Jos onder meer bij Olivier Latry, Ben van Oosten en Wolfgang Zerer. Zijn afstudeerscriptie richtte zich op de onderbelichte orgelsonate van Herbert Howells waarbij dit indrukwekkende orgelwerk vanuit verschillende invalshoeken bekeken werd; niet alleen een grondige technische analyse hoorden daarbij, maar ook de situering van de sonate binnen het Britse orgelrepertoire en de ontvangstgeschiedenis ervan werden uitvoerig belicht.

Jos is een veelzijdig musicus met een voorliefde voor en specialisatie in muziek uit de Engelse traditie. Jos vormt samen met saxofoniste Marlon Valk het 'Duo Calyptura' en is actief als docent in zijn lespraktijk. Kijk op de website voor informatie over de muzikale activiteiten van Jos: www.josmaters.nl

Programma

Grand Dialogue (3me Livre d'Orgue)	Louis Marchand	1669 - 1732
Elevation, Tierce en taille	François Couperin	1668 - 1733
Introduction et Allegro Moderato	Joseph Guy Marie Ropartz	1864 - 1955
Chant de Mai (Op. 53, no. 1)	Joseph Jongen	1873 - 1953
A Song of Sunshine	Alfred Hollins	1865 - 1942
Fantasie Choral no.2 in F-sharp major	Percy William Whitlock	1903 - 1946
Ave Maria, Ave Maris Stella (Trois Paraphrases Grégoriennes, Op. 5)	Jean Langlais	1907 - 1991
Ite Missa Est (Missa de Gloria, Op. 82)	Kenneth Leighton	1929 - 1988

Voor overige orgelconcerten in de serie Hendrik Niehoff: zie stjanskathedraal-orgelconcert.nl
Orgelconcerten in de regio: www.brabantorgel.nl

Toelichting

Vanavond krijgt u een programma voorgeschoteld met Franse en Engelse composities, waarbij een Belgisch werk de schakel vormt tussen beide.

Gestart wordt met barokmuziek uit Frankrijk, die het grote orgel met zijn tongwerken en tertsregisters als een handschoen past. De Grand Dialogue is zonder meer het meest gespeelde werk van Louis Marchand. In zijn tijd stond hij te boek als een groot klaviervirtuoos; er is een verhaal dat hij zou deelnemen aan een competitie tegen een andere grote naam uit die tijd, ene Johann Sebastian Bach... Aan Francois Couperin wordt nog weleens gerefereerd als de 'Franse Bach'. Van hem klinkt een prachtig Tierce en Taille, geschreven voor het meest heilige moment in de Mis.

De uit Bretagne afkomstige Joseph Guy Ropartz heeft bij Franck gestudeerd, wat tot uiting komt in het klassieke vormgebruik (sonate-vorm), melodie, en harmonie. In dit Introduction et Allegro Moderato spelen twee thema's de hoofdrol; een is geagiteerd en op het 'volle orgel' gespeeld, de ander is een rustig koraal voor de grondstemmen.

Via het Chant de Mai (Mei-lied) van Joseph Jongen wordt de oversteek gemaakt naar Engeland, waar Jongen zelf ook een tijdje werkzaam is geweest. Allereerst het luchtige A Song of Sunshine van de blinde concert-organist Alfred Hollins, vervolgens het meest substantiele werk van dit programma: Fantasie Choral van Percy Whitlock. De titel van dit werk suggereert dat inspiratie is gevonden bij de Trois Chorals van César Franck (1822-1890). Dit is echter allerminst zeker, aangezien Whitlock een compleet andere benadering heeft op de uitwerking van het koraal; Whitlock presenteert het in de introductie, en parafraseert het vervolgens door het stuk heen. Het eindigt ook niet met een groots statement van dat koraal, maar 'slechts' met materiaal wat van het koraal afkomstig is. Whitlock's stijl is ontegenzeggelijk Engels van aard, waarbij vooral de invloeden van Vaughan Williams duidelijk zijn.

Twee modernere werken besluiten dit concert. Jean Langlais had een grote voorliefde voor het Gregoriaans, wat hij illustreert in het gebruik van zowel het Ave Maria als het Ave Maris Stella in dit voor hem relatief vroege, meditatieve werk. Het slotwoord is aan de Engelse componist Kenneth Leighton die een indrukwekkende lijst van composities heeft achtergelaten; daar zitten ook een aantal orgelwerken tussen. Dit Ite Missa Est is onderdeel van het grootste orgelwerk dat Leighton schreef, namelijk de Missa de Gloria uit 1980. Hierbij schreef hij voor elk vast mis-onderdeel (Kyrie, Gloria, etc.) een orgelwerk waarbij hij net als Langlais het Gregoriaans als basis gebruikte. Leighton baseerde zich echter op het bij ons vrij onbekende 'Sarum Plainchant' (Gregoriaans afkomstig uit Salisbury). Leighton omschrijft het Ite Missa Est als volgt: 'A brilliant toccata ending with a massive acclamation'.